

Bruno Latour, "The 'Pédofil' of Boa Vista: A Photo – Philosophical Montage"

Alternativní název: Jiný název než použitý by nepřitáhl tolik pozornosti. Latour chytře využívá známějšího významu slova pedofil, než je označení přístroje používaného pedology. Významem totožný název "The Pedocomparator of Boa Vista. : A Photo – Philosophical Montage" by přitáhl k článku pravděpodobně mnohem menší zájem.

Alternativní (provokativní) název: Pablo Picasso - olej. *Realita podle exaktní vědy.*

Latour ve stati navazuje na pro frankofonní sociologii tradiční kritiku institucionální struktury moderní společnosti (Crozier, Bourdieu, Foucault..). Předmětem jeho zájmu je obecně uznávaná exaktní povaha přírodních věd. Odrážejí (*resemble*) precizně vystavěné vědecké pojmy materiální objektivitu věcí, ke kterým se vztahují? Podle Latoura je vědecká práce i při dodržení veškerých přísných nároků na exaktnost do značné míry arbitrární a při tvorbě pojmů subjektivně konstruktivistická. I když je nezpochybnitelná verifikovatelnost výstupů exaktních věd založených na práci s empirickými daty, její pravdy s realitou věcí (*things*) nekorespondují. Důvodem této nekorespondence je reduktivní povaha, diskontinuita a subjektivita při přechodu vědce od zkoumané věci k vytvoření operacionalizovaného znaku (*sign*), který vědecká komunita následně zavádí do svého diskurzu. Latour soudí, že plynule a objektivně odvodit vědecký pojem ze zkoumané věci není možné, protože by to vyžadovalo podržet plný kontext a partikulárnost věci. Takto široce ukotvené pojmy by však byly pro exaktní vědeckou práci založenou na abstrakci, kalkulovatelnosti světa a univerzalitě svých pravd nepoužitelné. Vědec si tedy arbitrárně vybírá pouze ty rysy reality, které považuje za významné a v takovém množství, které ještě dokáže efektivně zpracovat - ovládnout (funkcí vědy ve společnosti je mj. poskytování jistot; Giddens obdobně hovoří o expertních systémech a otázce důvěry v radikalizované modernitě). Vědec může mít proces odvození pojmu od reality pečlivě zdokumentovaný, pojem už přesto nadále neoznačuje věc jako celek, nepopisuje realitu, ale pouze vědcův konstrukt. Právě v místech diskontinuit vědeckého procesu vytváření pojmu (*ruptures*), kde dochází k operacionální redukci původního objektu (redukce je nezbytnou podmínkou uchopení komplexního světa), se podle subjektivního rozhodnutí vědců uskutečňují transformace zkoumaného fenoménu, jevu. Vědecký pojem tedy nevzniká jako odraz věci, ale věc je při převádění na pojem deformována a transformována (až transsubstanciace). Exaktní věda tak výběrově utváří pojmy věcí, které popisuje, při tom si činí nároky na exaktnost a univerzalitu poznatků. Latour píše v tomto kontextu o amplifikaci zkoumané věci (univerzalita, komparovatelnost, zobecnitelnost) vedoucí k poznání, cenou za níž je redukce pozorované reality. Uzavírá pro sociologii vědění důležitou myšlenkou, že ani *exaktní věda není realistická malba kopírující svět*.